

**Збирка задатака за полагање пријемног испита из
српског језика за упис на Правни факултет
Универзитета у Новом Саду 2020. године**

Нови Сад, март 2020. године

Збирка је састављена на основу Наставног плана и програма за Српски језик и језичку културу од првог до четвртог разреда гимназије према следећим важећим уџбеницима и приручницима:

1. Станојчић, Ж., Поповић, Љ. (било које издање). *Граматика српског језика – уџбеник за I, II, III и IV разред средње школе*, Завод за уџбенике, Београд
2. Пешикан, М., Јерковић, Ј., Пижурца, М. (2010). *Правопис српскога језика*, Матица српска, Нови Сад
3. Кликовац, Д., Николић, Љ. (2014). *Српски језик за први и други разред гимназија и средњих стручних школа*, Едука, Београд
4. Кликовац, Д. (2015). *Српски језик за трећи разред гимназија и средњих стручних школа*, Едука, Београд
5. Кликовац, Д. (2018). *Српски језик за четврти разред гимназија и средњих стручних школа*, Едука, Београд

Садржај

Историја језика са дијалектологијом.....	4
Фонетика и морфофологија.....	6
Морфологија у ужем смислу – врсте речи.....	7
Морфологија у ширем смислу (творба речи са основама лексикологије).....	10
Синтакса.....	13
Правопис.....	18

Историја језика са дијалектологијом

ред. бр.	Питања										
1.	Како се зове породица језика која је у своме развоју дала словенске, германске, романске и многе индијске језике? _____										
2.	<p>Допуни следеће реченице:</p> <p>а) Словенски језици деле се на три групе: _____, _____ и _____.</p> <p>б) Руски језик спада у _____, пољски у _____, а бугарски у _____ групу словенских језика.</p> <p>в) Међу словенским језицима највећи број говорника има _____, а најмањи број _____ језик.</p>										
3.	<p>Допуни следеће реченице:</p> <p>а) Од словенских језика статус светског језика има само _____, који заједно са белоруским и украјинским припада групи _____ језика.</p> <p>б) Најраспрострањеније писмо међу словенским језицима је _____.</p>										
4.	<p>Допуни следеће реченице:</p> <p>а) Прво словенско писмо је _____, чији је аутор Константин Филозоф (Ћирило) и настало је у _____ веку.</p> <p>б) Друго словенско писмо назива се _____, а настало је крајем _____ века.</p>										
5.	<p>Допуни табелу тако што ћеш уписати назив књижевног језика који је био у употреби код Срба у наведеном периоду</p> <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center;">језик</th> <th style="text-align: center;">време употребе</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td style="text-align: center;">од IX до XII века</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td style="text-align: center;">од XII до прве половине XVIII века</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td style="text-align: center;">прва половина XVIII века</td> </tr> <tr> <td style="height: 20px;"></td> <td style="text-align: center;">друга половина XVIII века и прве деценије XIX века</td> </tr> </tbody> </table>	језик	време употребе		од IX до XII века		од XII до прве половине XVIII века		прва половина XVIII века		друга половина XVIII века и прве деценије XIX века
језик	време употребе										
	од IX до XII века										
	од XII до прве половине XVIII века										
	прва половина XVIII века										
	друга половина XVIII века и прве деценије XIX века										
6.	<p>Одговори на следећа питања:</p> <p>а) Како се зове најстарији сачувани рукопис на српкословенском језику написан ћирилицом? _____</p> <p>б) Како се зове изумрли јужнословенски језик којим се писало и богослужило, а њиме се није говорило? _____</p> <p>в) Како се назива најстарија расправа о словенској писмености и ко је њен аутор? _____</p> <p>г) Како се назива најстарији српски часопис на славеносрпском језику и ко је његов аутор? _____</p>										
7.	<p>Следеће ћириличке текстове Душанов законик, Мирослављево јеванђеље, Повеља Кулина бана разврстај према садржини на:</p> <p>а) најстарији црквени текст _____</p> <p>б) најстарији световни текст _____</p>										

	в) најстарији правни текст _____
8.	Напиши име и презиме реформатора језика пре Вука који је 1810. године објавио дело <i>Сало дебелого јера либо азбукопротрес</i> . _____
9.	Повежи Вукова дела са годинама њиховог објављивања: <i>Мала простонародна славено-србска пјеснарица</i> 1836. <i>Српске народне пословице</i> 1818. <i>Нови завјет</i> (превод) 1814. <i>Српски рјечник</i> 1847.
10.	Заокружи слова која је Вук унео у српску реформисану азбуку: Л Љ М Ф Ц Њ Ц Ј Ћ Ћ Б З
11.	Напиши назив дела Вука Караџића у којем је први пут употребљена његова реформисана ћирилица, која је настала усавршавањем Мркаљеве азбуке, као и годину издања. _____
12.	Када је изашло друго издање <i>Српског рјечника</i> , ко је био Вуков сарадник при изради речника и колико је речи је имао речник? _____ _____
13.	Која година у стваралаштву Вука Караџића се сматра незваничном победом његове реформе језика и како се назива дело које је Вук објавио те године? _____ _____
14.	Напиши називе два књижевна (поетска) дела и имена њихових аутора која су написана народним језиком и објављена 1847. године. _____ _____
15.	Како се назива филолошка расправа којом је Ђура Даничић подржао Вукову реформу и које године је изашла? _____
16.	У основицу српског стандардног језика ушла су два новоштокавска дијалекта. Наведени њихове називе. _____
17.	Која два изговора су у основи српског књижевног (стандарног) језика? _____ _____
18.	Поред наведених дијалеката (говора) напиши да ли користе екавски или (и)јекавски изговор: а) шумадијско-војвођански _____ б) источнохерцеговачки _____ в) зетско-јужносанџачки _____ г) косовско-ресавски _____ д) призренско-тимочки _____
19.	У наведеном низу речи подвуци оне које се сматрају стандардним у српском језику: девојка, ђевојка, дјевојка, дивојка
20.	Према датим екавским облицима подвуци књижевне (и)јекавске облике: а) река : река, рјека, ријека, рика б) време : време, врјеме, вријеме, вриме

Фонетика и морфонологија

ред. бр.	Питања
1.	Допуни празна поља: У српском језику има _____ гласова. Гласови се деле на: _____, _____ и _____.
2.	У датом низу заокружи: а) самогласнике (вокале): А, Б, В, Г, И, У, П, Р, Т, О, З, Ж, Е; б) безвучне гласове: К, Л, М, Н, Т, Р, Ж, С, Ћ г) сонанте: О, П, Р, С, Л, Б, В, Г, Д, Љ, Ј, Џ, Њ
3.	Одреди дате гласове по месту творбе: а) Л _____ б) Ш _____ в) Т _____ г) Х _____
4.	Испиши све сонанте из реченице: <i>Драган воли да чита књиге.</i> _____
5.	У следећем низу гласова заокружи оне који нису сонанти : В, Ц, Ж, Н, Ј, Љ, Р, Ш, Ђ.
6.	Подвуци сугласнике који по месту изговора не припадају датој групи: Г, Т, К, Ћ, Х.
7.	Испиши зубне сугласнике из реченице: <i>Зоране, друже, ти си цар.</i> _____
8.	Сугласник Ђ је: а) по месту изговора _____ б) по звучности _____ в) по начину изговора _____
9.	Које гласовне алтернације су извршене у следећим примерима: а) <i>дужи</i> _____ б) <i>паице</i> _____ в) <i>свадба</i> _____ г) <i>сеоба</i> _____ д) <i>дужина</i> _____ ђ) <i>носорози</i> _____
10.	Напиши од којих се гласовних промена одступа у следећим примерима: а) <i>подишати</i> _____ б) <i>ванбрачни</i> _____ в) <i>самоодбрана</i> _____ г) <i>контекстни</i> _____ д) <i>вођство</i> _____
11.	Подвуци све речи у којима се јавља промена Л у О: <i>стално, предео, деоба, силно, вежбао.</i>
12.	Прецртај погрешно написане речи: бурекција, бекство, истрчати, потшишати, вођство, врапчић
13.	Примери типа <i>баки, значки, Милки</i> и слично илуструју одступања од: а) палатализације б) сибиларизације в) јотовања (Заокружи слово испред тачног одговора.)

14.	У подвученим речима народне изреке <i>испеци на реци</i> остварена је гласовна промена: а) јотовање б) сибиларизација в) палатализација (Заокружи слово испред тачног одговора.)
15.	Усправним цртама подели на слоге речи у следећој реченици: <i>Непознати људи се заустављају поред нашег малог језера на крају села.</i>
16.	Подвуци речи у којима је сонант Р носилац слога: <i>срце, претражити, траг, затрпати, брзина, централа, утврдити.</i>
17.	Усправним цртама правилно подели речи на слоге: корпа, молба, топлота, светлост, инвалид, лептир, Влтава, трицикл, фиока
18.	Одговори на следеће захтеве: а) у наведеној реченици подвуци енклитике: <i>Рекао ми је друг да му се јавим до девет сати.</i> б) у наведеној реченици подвуци проклитике: <i>Добар рад се не може урадити без адекватне литературе и преданог рада.</i>
19.	Испиши проклитике и енклитике из следећег текста: <i>Деда Мраз је старчић с брадом и црвеном капом. Очи су му насмејане и ведре, а кожа образа глатка и румена, са црвеним уснама.</i> а) проклитике: _____ б) енклитике: _____

Морфологија у ужем смислу – врсте речи

ред. бр.	Питања
1.	Како се назива део науке о језику који изучава облике, промену и грађење (творбу) речи? _____
2.	На линији напиши а) променљиве речи: _____ б) непроменљиве речи: _____
3.	Из примера препиши у употребљеном облику речи према врсти којој припадају: <i>Стидљив и несигуран, дечак је најчешиће ћутао, одлазио у парк и ту остајао док познаници не оду из њихове куће.</i> а) именице: _____ б) придеви: _____ в) прилози: _____ г) предлози: _____
4.	У примерима подвуци именице које су у множини: а) <i>Деца су посматрала кола која су прошла великом брзином.</i> б) <i>На вратима је стајала девојка која је држала цвеће и маказе.</i>
5.	Одредите којим врстама речи припадају подвучене речи у следећој реченици: <i>После</i>

	<p>савијем и запечатим писмо, <u>па</u> легнем у <u>наш</u> кревет.</p> <p>а) после _____ б) па _____</p> <p>в) у _____ г) наш _____</p>
6.	<p>Одреди врсту именица према значењу:</p> <p>а) писмо _____ б) камење _____</p> <p>в) возња _____ г) Милош _____</p> <p>д) млеко _____ љ) лепота _____</p>
7.	<p>Одреди врсте наведених придева:</p> <p>а) ситан _____ б) новосадски _____</p> <p>в) камени _____ г) садашњи _____</p> <p>д) овдашњи _____ љ) градски _____</p>
8.	<p>Напиши позитиве следећих придева:</p> <p>а) највиши _____ б) најбољи _____</p> <p>в) најмањи _____ г) најчешћи _____</p> <p>д) најгори _____ љ) најжешћи _____</p>
9.	<p>Одреди падеж, род и број подвучених именица у датом примеру: <u>Капију</u> на кући <u>немогуће</u> је отворити јер <u>лишће</u> <u>данима</u> пада.</p> <p>а) <u>капију</u> падеж: _____ род: _____ број: _____</p> <p>б) <u>лишће</u> падеж: _____ род: _____ број: _____</p> <p>в) <u>данима</u> падеж: _____ род: _____ број: _____</p>
10.	<p>Одреди падеж, род и број подвучених придева у реченици: <u>Радознали</u> <u>пролазници</u> су запањено посматрали <u>необичан</u> <u>црни</u> <u>шип</u> који је прошао <u>великом</u> <u>брзином</u>.</p> <p>а) <u>радознали</u> падеж: _____ род: _____ број: _____</p> <p>б) <u>необичан</u> падеж: _____ род: _____ број: _____</p> <p>в) <u>великом</u> падеж: _____ род: _____ број: _____</p>
11.	<p>Одреди вид подвучених придева у следећим реченицама:</p> <p>а) Мој стан је <u>нов</u>. _____</p> <p>б) Тај <u>нови</u> стан је светао и налази се на <u>трећем</u> <u>спрату</u>. _____</p> <p>в) А, ход ти беше <u>брз</u>, <u>лак</u>. _____</p>
12.	<p>Одреди врсту и подврсту следећих заменица:</p> <p>а) му _____</p> <p>б) никакав _____</p> <p>в) свој _____</p> <p>г) некакав _____</p>
13.	<p>У наведеној реченици одреди падеж подвучених речи: <u>Да</u> <u>ли</u> <u>су</u> <u>они</u> <u>икад</u> <u>у</u> <u>свом</u> <u>животу</u></p>

	<p>видели <u>неки већи град о коме се приповеда</u>.</p> <p>а) они _____ б) у свом животу _____</p> <p>в) неки већи град _____ г) о коме _____</p>
14.	<p>Разврстај наведене бројеве на одговарајућа места: <i>два, тројица, седморо, други, хиљада, двоје, пети, петнаест</i></p> <p>а) основни бројеви _____ б) редни бројеви _____</p> <p>в) збирни бројеви _____ г) бројне именице _____</p>
15.	<p>Према броју 125 напиши речима:</p> <p>а) редни број _____</p> <p>б) збирни број _____</p>
16.	<p>Подвуци непроменљиве речи у реченици: <i>Али, нажалост, земља мала, а рђав глас далеко иде, те га тамо још горе дочекају и на крају га отпусте из службе.</i></p>
17.	<p>Разврстај наведене прилоге на одговарајућа места: <i>овде, сада, сутра, лепо, мало, близу, тако, ћутке, лево, доста, летос, неколико.</i></p> <p>а) за место _____</p> <p>б) за време _____</p> <p>в) за начин _____</p> <p>г) за количину _____</p>
18.	<p>У датој реченици подвуци речце: <i>Можда ћемо закаснити, али сигурно ћемо доћи, дакле, чекајте нас.</i></p>
19.	<p>Из датог низа <i>ах, мада, ипак, упркос, са, можда сада, ли, не, ево тако, од овде, јао</i> издвој:</p> <p>а) предлоге _____</p> <p>б) прилоге _____</p> <p>в) везнике _____</p> <p>д) узвике _____</p> <p>ђ речце _____</p>
20.	<p>Наведене глаголе разврстај на оне који означавају радњу, стање и збивање: <i>читати, венути, живети, наоблачити се, разболети се, сањати, играти, трести, цветати, сванути.</i></p> <p>а) радња _____</p> <p>б) стање _____</p> <p>в) збивање _____</p>
21.	<p>Поред наведених примера упиши називе глаголских облика:</p> <p>а) <i>радио сам</i> _____ б) <i>доћи ћу</i> _____</p> <p>в) <i>прочитавши</i> _____ г) <i>падох</i> _____</p> <p>д) <i>будем слушао</i> _____ љ) <i>путовао бих</i> _____</p>
22.	<p>Наведи неличне глаголске облике: _____</p>

23.	Глагол <i>бити</i> напиши у облику: а) 1. л. мн. аориста _____ б) глаголског прилога прошлог _____ в) гл. прилога садашњег _____ г) 2. л. јд. имперфекта _____												
24.	Одреди глаголски вид свеледећим глаголима: а) <i>слушати</i> _____ б) <i>устати</i> _____ в) <i>мислити</i> _____ г) <i>допуњавати</i> _____ д) <i>рећи</i> _____ љ) <i>скочити</i> _____ е) <i>смејати се</i> _____ ж) <i>пасти</i> _____												
25.	Одреди глаголски род следећих глагола: а) <i>дати</i> _____ б) <i>шетати</i> _____ в) <i>обући се</i> _____ г) <i>писати</i> _____ д) <i>наслонити се</i> _____ љ) <i>видети</i> _____ е) <i>лећи</i> _____ ж) <i>спавати</i> _____												
26.	Одреди глаголски вид и род датих глагола: <table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <thead> <tr> <th style="width: 30%;"></th> <th style="width: 35%;">глаголски вид</th> <th style="width: 35%;">глаголски род</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td><i>ићи</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>поћи</i></td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>насмејати се</i></td> <td></td> <td></td> </tr> </tbody> </table>		глаголски вид	глаголски род	<i>ићи</i>			<i>поћи</i>			<i>насмејати се</i>		
	глаголски вид	глаголски род											
<i>ићи</i>													
<i>поћи</i>													
<i>насмејати се</i>													
27.	Из дате реченице издвој глаголске облике и напиши назив издвојеног глаголског облика: <i>Чим будеш сео да се одмориш, јави ми се.</i> _____												
28.	Глагол <i>научити</i> напиши у облику: а) 1. л. јд. аориста _____ б) 2. л. мн. потенцијала _____ в) 1. л. мн. футура I _____ г) гл. прилога прошлог _____												

Морфологија у ширем смислу (творба речи са основама лексикологије)

ред. бр.	Питања
1.	Наведене речи <i>нога, ножица, стонога, рука, ручица, наруквица, шумар, пошумити</i> разврстај на: а) просте: _____ б) изведене: _____ в) сложене: _____
2.	Подвуци суфиксе у следећим речима: <i>вожња, младост, изазов, седмица, хладноћа, пекар,</i>

	пролазак, лисац.
3.	Подвуци префиксе у наведеним речима: изговорити, опевати, премоћ, незнање, укопати, просед, дописати, накрив.
4.	Подвуци корен у свакој од наведених речи: зубар, неслога, копач, чувар, гордост, петак, вуковац, недоследност.
5.	Напиши којим начином творбе су настале следеће речи: а) засвирати _____ б) млада (невеста) _____ в) понедељак _____ г) учионица _____
6.	Поред сваке речи напиши број којим је означен начин њеног грађења (творбе). <i>бубамара</i> _____ <i>лудовати</i> _____ <i>дангубити</i> _____ <i>камиончић</i> _____ <i>великодушан</i> _____ <i>мишоловка</i> _____ <i>Бугарска</i> _____ <i>Лена</i> _____ 1. извођење 2. слагање 3. комбинована творба 4. претварање
7.	У наведеним примерима подвуци префиксоиде: демократија, технологија, необарок, психологија, псеудоучен, квазистручњак
8.	Разврстај наведене речи према начину грађења: лењост, двојни, премудар, немир, свезнање, шољица а) слагање _____ б) извођење _____
9.	Којим појмом ћеш означити речи: а) истог облика, а различитог значења? _____ б) различитог облика, а истог значења? _____ в) супротног значења? _____
10.	Напиши синониме за наведене речи: а) лакомислено _____ б) дескрипција _____ в) наратор _____ г) довитљив _____
11.	Напиши аугментативе за следеће речи: а) глава _____ б) кућа _____ в) књига _____ г) Никола _____
12.	Подвуци архаизме у наведеном низу: излет, крчма, алас, зглоб, ловац, писменица, видар, берба, механција.
13.	Напиши антониме за следеће речи: а) почетак _____ б) ући _____ в) лак _____ г) велик(и) _____ д) питање _____ њ) споро _____
14.	У датој реченици подвуци жаргонске речи: <i>Провалио сам шта мој ћале хоће да каже и</i>

Синтакса (падежи, комуникативна реченица, напоредни односи, специјалне реченице, зависне предикатске реченице и значење и употреба глаголских облика)

ред. бр.	Питања
1.	<p>Поред наведених примера напиши о којој синтаксичкој јединици (реч, синтагма, реченица) је реч:</p> <p>а) <i>кућа на три спрата</i> _____</p> <p>б) <i>тенис</i> _____</p> <p>в) <i>Знам да ништа не знаш.</i> _____</p> <p>г) <i>неоткривена тајна</i> _____</p> <p>д) <i>Ћути!</i> _____</p>
2.	<p>Подвуци субјекат и одреди падеж и врсту субјекта у следећим реченицама:</p> <p>а) <i>Свића ми се та плава хаљина.</i> _____</p> <p>б) <i>Она данас полаже пријемни испит.</i> _____</p> <p>в) <i>На тијаци нема воћа.</i> _____</p>
3.	<p>Одреди врсту подвученог субјекта:</p> <p>а) <u>Њему</u> се стално спава. _____</p> <p>б) <u>Она</u> прави одличне колаче. _____</p> <p>в) <u>Мајци</u> је било мило. _____</p>
4.	<p>Повежи реченице са врстом предиката која у њима постоји:</p> <p><i>Пријемни није далеко.</i> глаголски предикат</p> <p><i>Пријемни још није почео.</i> именски предикат</p> <p><i>Пријемни је свима мрзак.</i> прилошки предикат</p>
5.	<p>Из наведене реченице <i>Ја нисам могла да им помогнем јер се не разумем у технику.</i> издвој:</p> <p>а) прост предикат _____</p> <p>б) сложен предикат _____</p>
6.	<p>У наведеним реченицама подвуци именски предикат:</p> <p>а) <i>Сања је била добар рецитатор.</i></p> <p>б) <i>Дрвеће у парку је било потпуно бело и залеђено.</i></p>
7.	<p>Из дате реченице разврстај прилошке одредбе према значењу: <i>Живео је на периферији града, устајао рано и журно се спремао због одласка на посао.</i></p> <p>а) за место _____ б) за време _____</p> <p>в) за начин _____ г) за узрок _____</p>
8.	<p>Повежи линијом истакнуту прилошку одредбу с врстом којој припада:</p> <p><i>Зашто тишеш хемијском оловком?</i> за узрок</p> <p><i>Узнемирено ме је посматрао.</i> за средство</p> <p><i>Поскочила је од радости.</i> за начин</p>

9.	<p>Одреди врсту подвученог објекта:</p> <p>а) Она јако воли <u>сладолед</u>. _____</p> <p>б) Пас скитница је насрнуо <u>на децу</u>. _____</p> <p>в) Дао <u>јој</u> је књигу. _____</p> <p>д) Послао нам је <u>поклоне</u>. _____</p>
10.	<p>Одреди функцију подвучених реченичних чланова у датим реченицама:</p> <p>а) Урадили смо то <u>веома лоше</u>. _____</p> <p>б) Он је увек <u>био насмејан и весео</u>. _____</p> <p>в) Добила сам прстен <u>од злата</u>. _____</p> <p>г) Срео сам <u>Милана</u> на улици. _____</p>
11.	<p>Одреди врсте синтагми у наведеним примерима:</p> <p>а) купујући рођенданске поклоне _____</p> <p>б) врло дискретно _____</p> <p>в) велико искушење _____</p>
12.	<p>Из следеће реченице издвој синтагме и у свакој синтагми подвуци главну реч:</p> <p style="text-align: center;"><i>Ушавши у кућицу, чобанин стави драгоцени цвет у воду.</i></p> <p>_____</p>
13.	<p>У следећим реченицама истакнуте су неке синтагме. Подвуци њихове главне речи и напиши која је то врста синтагме:</p> <p>а) На ивици шуме налази се стари дворац, у који одлазим врло често.</p> <p>_____</p> <p>б) Говорећи то, Карађоз је притискивао уз зид готово обезнањеног Јерменина.</p> <p>_____</p>
14.	<p>Одреди комуникативну функцију следећих реченица:</p> <p>а) Стојте, галије царске! _____</p> <p>б) Баш си нас обрадовао! _____</p> <p>в) Деца вам се рађала! _____</p> <p>г) Она је веома срећна. _____</p> <p>д) Ко је то написао? _____</p>
15.	<p>Поред наведених примера напиши којој врсти комуникативних реченица припадају:</p> <p>а) Добро ми дошао! _____</p> <p>б) Што је данас хладно! _____</p> <p>в) Ко је то данас долазио? _____</p> <p>г) Нека нико не излази напоље! _____</p> <p>д) Допутовао ми је сестрић из Америке. _____</p>

16.	<p>У наведеном примеру одреди број комуникативних и предикатских реченица:</p> <p><i>Вративши се јутрос са путовања, осећао сам се уморно. Преда мном су без престанка треперели ваздух и сунчеви зраци. Могао сам да уживам у лепоти природе, али сам био превише исцрпљен.</i></p> <p>комуникативних _____ предикатских _____</p>
17.	<p>Напиши којим су напоредним односом повезане независне предикатске реченице у следећим пословицама.</p> <p>а) <i>Во се веже за рогове, а човек за језик.</i> _____</p> <p>б) <i>Пусти петла на праг, попеће се и на полицу.</i> _____</p> <p>в) <i>Или купи алат, ил' остави занат.</i> _____</p>
18.	<p>Поред сваког примера напиши врсту напоредног односа у којем стоје независне предикатске реченице:</p> <p>а) <i>У шуми је већ било мрачно, само се изнад високих грана дрвећа помаљало плавичасто небо.</i> _____</p> <p>б) <i>Тај који је свирао серенаду под нашим прозорима није био виртуоз, али је, очигледно, био заљубљен у моју сестру Ану.</i> _____</p> <p>в) <i>Дечак је седео у колима опијен мирисом тек покошеног и сакупљеног сена и гледао у залазеће, црвено сунце.</i> _____</p>
19.	<p>Напоредни односи могу бити присутни и међу реченичним члановима. У следећим примерима подвучи напоредне реченичне чланове, именуј их и напиши у ком су односу:</p> <p>а) <i>Са осталима ћемо се наћи после представе или пре вечере.</i> _____</p> <p>_____</p> <p>б) <i>После представе смо ишли у ресторан, а не у дискотеку.</i> _____</p> <p>_____</p>
20.	<p>Запетом издвој зависне реченице:</p> <p>а) <i>Чим је добио авионске карте кренуо је на пут.</i></p> <p>б) <i>Једном приликом када смо се играли жмурке ми се заједно сакријемо у шупу.</i></p>
21.	<p>У наведеним примерима подвучи зависне реченице и одреди којој врсти припадају:</p> <p>а) <i>Напустио је позориште пре него што се завршила представа.</i> _____</p> <p>б) <i>Правила игре су тако једноставна да се могу научити за пар минута.</i> _____</p> <p>в) <i>Иако су словенски народи прихватили хришћанство, нису се у потпуности одrekli својих старих веровања.</i> _____</p> <p>г) <i>Они су се понашали као што и доликује академским грађанима.</i> _____</p>
22.	<p>У наведеним примерима подвучи зависне реченице и одреди којој врсти припадају:</p> <p>а) <i>Запалио је шибицу не би ли мало огрејао промрзле прсте.</i> _____</p> <p>б) <i>Седница је одложена, будући да није било кворума.</i> _____</p> <p>в) <i>Да се речи купују, мање би их било.</i> _____</p> <p>г) <i>Она је посадила руже где је раније био ватрени трн.</i> _____</p>

23.	У наведеним примерима подвучи зависне реченице и одреди којој врсти припадају: а) <i>Иво Андрић, који је познатији као писац, био је и дипломата.</i> _____ б) <i>Петар шапуће Маји да је Бранко Миљковић написао најлепшу љубавну песму „Узалуд је будим“.</i> _____ в) <i>Пошли су рано како би на време стигли.</i> _____ г) <i>Сви га упиташе куда иде.</i> _____
24.	У наведеним примерима подвучи изричне реченице и напиши ком типу изричних реченица припада: а) <i>Маја је питала Петра да ли има збирку песама Бранка Миљковића.</i> _____ б) <i>Петар је желео да Мају поведе на неко књижевно вече.</i> _____
25.	У наведеним примерима подвучи зависне реченице и одреди којој врсти припадају: а) <i>Сремала је нову хаљину да се у њој појави на прослави матуре.</i> _____ б) <i>Толико их је хвалила да им је било чак и веома непријатно.</i> _____ в) <i>Кад се пробудио, било је већ поодмакло подне.</i> _____ г) <i>Урадио је задатак како му је речено.</i> _____
26.	Заокружи слово испред специјалне независне реченице: а) <i>Како галамите!</i> б) <i>Тишина!</i> в) <i>Одмах се смирите!</i>
27.	Заокружи слово испред пасивне реченице: а) <i>Они су годинама покушавали да среде тај парк.</i> б) <i>На прослави се певало и играло.</i>
28.	Заокружи слово испред безличне реченице: а) <i>Они данас не иду на посао.</i> б) <i>Данас не идете на посао.</i> в) <i>Данас се не иде на посао.</i>
29.	Одреди значење локатива у примерима: а) <i>У мају идемо на екскурзију.</i> _____ б) <i>На пријемном испиту поступај <u>према приложеном упутству</u>.</i> _____ в) <i>Мој пас обожава да лежи <u>на фотељи</u>.</i> _____
30.	Одреди падеж именских речи и његово значење: а) <i>Дуго је размишљао <u>о том предлогу</u>.</i> _____ б) <i>Отишла је на пут <u>у суботу</u>.</i> _____
31.	Одреди падеж и функцију (службу) подвучених именских речи: а) <i>Дуго је гледала у влажне образе <u>свога сина</u>.</i> _____ б) <i>Рече <u>им</u> то тихим гласом.</i> _____ в) <i>Свако јутро давала му је <u>хлеба</u> и <u>млека</u>.</i> _____
32.	Одреди падеж и функцију (службу) подвучених именских речи: а) <i>Он је личио <u>на мајку</u>.</i> _____ б) <i><u>Ани</u> се не учи.</i> _____ в) <i>Говорила је <u>тихим, мирним гласом</u>.</i> _____

33.	Одреди падеж, значење и функцију падежа подвучених речи: а) <i>Цело лето сам путовао по Европи.</i> _____ б) <i>Срео је девојку <u>дуге плаве косе</u>.</i> _____
34.	Одреди падеж подвучених именских речи и функцију коју оне имају у наведеној реченици: <i>Небо је <u>тог јутра</u> било <u>тмурно</u>, и <u>густи облаци</u> су <u>заклањали сунце</u>.</i> а) Небо _____ б) тог јутра _____ в) тмурно _____ г) сунце _____
35.	Одреди падеж подвучених именских речи и функцију коју оне имају у наведеној реченици: <i>Иза тениског игралишта <u>назирали су се црвени кровови мушких спаваоница поређаних у низу</u>.</i> а) Иза тениског игралишта _____ б) црвени кровови _____ в) мушких спаваоница _____
36.	Одреди падеж подвучених именских речи и функцију коју оне имају у наведеној реченици: <i>Изашао сам напоље, лутао <u>улицама непознатог града</u>, <u>сатима</u>, <u>без циља</u>, покушавајући да ублажим <u>тугу</u> и <u>немир који су ме савладали</u>.</i> а) улицама _____ б) непознатог града _____ в) без циља _____ г) тугу _____ д) ме _____
37.	Подвуци облике презента и напиши њихово значење: а) <i>Идуће недеље идем у Рим и остајем две недеље.</i> _____ б) <i>Она перфектно говори енглески и немачки језик.</i> _____ в) <i>Идем ја тако јуче улицом и сретнем Марка.</i> _____
38.	Напиши назив подвучених глаголских облика и одреди са којим значењем су употребљени у следећим примерима: а) <i>Царевић онда <u>узме</u> своју жену па <u>оде</u> с њоме кући.</i> _____ б) <i>Ко другоме јаму <u>копа</u>, сам у њу <u>упада</u>.</i> _____ в) <i>Сутра, по завршетку наставе, <u>идемо</u> у Сомбор.</i> _____
39.	У наведеним реченицима подвуци безличне глаголске облике и напиши њихов назив: а) <i>Не треба се у срећи <u>гордити</u> ни у несрећи <u>очајавати</u>.</i> _____ б) <i>Није одустајао од расправе <u>желећи истину</u>.</i> _____ в) <i>Не могавши да <u>заспи</u>, одлучила је да <u>настави са читањем књиге</u>.</i> _____ г) <i>Све <u>палачинке</u> су намазане <u>пекмезом од кајсија</u>.</i> _____
40.	Одреди која значења имају глаголи у примерима:

	<p>а) <i>Веома је надарена, свира клавир.</i> _____</p> <p>б) <i>Управо га <u>видех</u> у дворцишту.</i> _____</p>
41.	<p>Упиши које значење имају подвучени облици глаголских прилога:</p> <p>а) <i><u>Плачући</u> је причала како се повредила.</i> _____</p> <p>б) <i>Увек је од њих одлазио <u>журећи</u>.</i> _____</p> <p>в) <i><u>Утрчавши</u> у собу почео је да плаче.</i> _____</p>

Правопис

ред. бр.	Питања
1.	<p>Препиши правилно писаним словима наведене реченице поштујући правописна правила за писање великог и малог слова:</p> <p>а) иво андрић, наш нобеловац, у роману на дрини ћуприја приказао је живот вишеграђана за време турске владавине у босни.</p> <p>_____</p> <p>_____</p> <p>б) владину краља петра првог карађорђевића обележили су такозвани царински рат са аустроугарском и балкански ратови.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
2.	<p>Препиши правилно писаним словима следећу реченицу поштујући правила за састављено и растављено писање речи: Створио се ниодкуда, не уморно ходао горе доле по сцени, несхватајући да је крај. _____</p> <p>_____</p>
3.	<p>Препиши следећу реченицу тако да одговора правописним правилима: Отишли су у храм светог Саве, а онда до студентског трга. _____</p> <p>_____</p>
4.	<p>Исправи грешке у писању великог слова:</p> <p>а) фрушка гора _____</p> <p>б) пипи дуга чарапа _____</p> <p>в) западноримско царство _____</p> <p>г) краљ милутин _____</p>
5	<p>Наведене примере напиши правилно:</p> <p>а) велики петак _____</p> <p>б) јужнобачки округ _____</p> <p>в) дан планете земље _____</p> <p>г) прва фудбалска лига _____</p>
6.	<p>Следеће бројеве напиши речима:</p>

	<p>а) 132 _____</p> <p>б) 9. _____</p> <p>в) 1389. _____</p> <p>г) XVIII _____</p>
7.	<p>Напиши скраћенице за следеће примере:</p> <p>а) улица _____ б) гимназија _____ в) инжењер _____</p> <p>г) текуће године _____ д) вршилац дужности _____ љ) доктор _____</p>
8.	<p>Стави цртицу тамо где је потребно:</p> <p>меч лопта, Радио Београд, радио апарат, ауто кућа, ТВ програм</p>
9.	<p>Усправним цртама раздвој речи тамо где је потребно да би реченица била исправно написана:</p> <p><i>Немогу веровати да нико несме самном на скијање, неznam о чему се ради.</i></p>
10.	<p>У паровима речи подвуци исправне облике:</p> <p>а) захрђати – зарђати б) хрвач – рвач в) хрен – рен г) рапав – храпав</p>
11.	<p>Напиши правилно следећу реченицу:</p> <p>Данило киш наш познати писац је умро у паризу 15 октобра 1989 године а сахрањен је у београду.</p> <p>_____</p> <p>_____</p>
12.	<p>Заокружи слово испред примера који илуструје правилну поделу речи на крају реда:</p> <p>а) умрт-вљен б) умртвљ-ен в) умр-твљен г) у-мртвљен</p>
13.	<p>Заокружи слова испред правилно употребљеног глагола <i>требати</i>.</p> <p>а) <i>Требао си ово да знаш.</i> б) <i>Требало је ово да знаш.</i></p> <p>в) <i>Сви треба ово да знају.</i> г) <i>Сви требају ово да знају.</i></p> <p>д) <i>Треба ли бисте да размислите.</i> љ) <i>Требало би да размислите.</i></p>
14.	<p>У следећем низу подвуци непроменљиве скраћенице: ВМА, САД, ФБИ, САНУ, БИГЗ, ЈАТ, ПКБ, ММФ.</p>
15.	<p>У наведеним примерима упиши запете тамо где је потребно:</p> <p>а) <i>У доба мога детињства дакле врло давно у наш град дошла је стална панорама.</i></p> <p>б) <i>И стари Вавилонци и Халдејци а нарочито њихови свештеници посматрали су звездано небо пажљиво и истрајно.</i></p>
16.	<p>У наведеним примерима подвуци оне који су правилно написани:</p> <p>прехрамбени – прехранбени, представа – претстава, одељењски – одељенски, буица – бујица, фиока – фијока, шумадски – шумадијски, навијмо – навимо, кајиш – каиш, диалог – дијалог, дијета – диета, подијум – подиум, разби – разбиј</p>
17.	<p>У наведеним реченицама има грешака. Исправи их и напиши правилно:</p> <p>а) Могли би да се одморимо? _____</p> <p>б) Заспо је непрочитавши писмо. _____</p>
18.	<p>Исправљајући начињене грешке, препиши наведени пример писаним словима ћирилице. Данас</p>

	<p>су у матици српској у новом саду претстављене нај новије књиге у издању новосадског огранка српске академије наука и уметности.</p> <hr/> <hr/>
19.	<p>Додај тачке или запете тамо где је потребно како би реченица била исправно написана: <i>На данашњи дан 2 јула 1977 рођен је Херман Хесе добитник Нобелове награде за књижевност.</i></p>
20.	<p>Заокружи слово испред правилно написане реченице:</p> <p>а) Прошлогодишње Стеријино позорје трајало је од 20.5. до 03.06.2019. године.</p> <p>б) Прошлогодишње Стеријино позорје трајало је од 20. V до 3. VI 2019. године.</p> <p>в) Прошлогодишње Стеријино позорје трајало је од 20.5.-3.6.2019. године.</p>